

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije
Nataše Pirc Musar
na tradicionalni prireditvi Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija
ob 21. dnevu spomina in tovarištva
»Naši zakladi – naj mir nosi tvoje ime«**

Petanjci, 4. maj 2023

Velja govorjena beseda!

*Spoštovani predstavniki Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija,
spoštovani gospod Marjan Šiftar,
spoštovani prvi predsednik republike gospod Milan Kučan,
spoštovani župan Občine Tišina,
cenjeni gostje.*

V veliko veselje mi je ponovno obiskati Vrt spominov in tovarištva tu, v Petanjcih, in vam, tokrat kot predsednica države, čestitati za dolgoletno prizadevno delo številnih prostovoljcev, ki združeni v Ustanovi dr. Šiftarjeva fundacija, ustvarjate to edinstveno zgodbo. Ta ima svoje temelje v naši polpretekli zgodovini in z uspešnim delovanjem povezuje preteklost in sedanjost, a ima uprt pogled tudi v prihodnost. Občudujem bogato razvejanost kulturnih, znanstvenih, strokovnih in izobraževalnih vsebin, ki jo bogati tudi aktivno sodelovanje z zamejstvom.

Skrbniki Vanekove dediščine uspešno uresničujete preroško vizijo, ki jo je pisatelj Miško Kranjc leta 1960 kot spodbudo izrekel prijatelju Šiftarju, ko ga je bodril k

ustvarjanju novega duhovnega zbirališča: »Naj bo to prostor, kamor bodo ljudje radi prihajali.«

Vrt spominov in tovarištva je nastal kot izraz Šiftarjeve intimne opredelitve zoper vojno in nasilje, za mir, za aktivno sožitje med narodi in za spoštovanje dostojanstva vsakega človeka.

Na načelih miru, vladavine prava in spoštovanja človekovih pravic se je vzpostavila povojna Evropa – in Evropa ter z njo Slovenija morata obstati na teh načelih. In tudi bosta!

Vladavina prava in človekove pravice nas ne le ohranjajo med jedrnimi evropskimi državami, ampak nam odpirajo prostor za napredek. Bolj ko bomo odprti – za druge, za obče človeške vrednote, za prihodnost – bolj se bomo znali soočati z izzivi prihodnosti.

Tega se zelo dobro zavedajo današnje generacije mladih, ki se že v času formalnega šolanja soočajo s takšno količino tehnoloških novosti in izzivov kot se prejšnje generacije niso soočile skozi celotno življenje.

A današnji mladini bi delali krivico, če bi jih prehitro in izključno enačili z življenjem v abstraktnem svetu interneta, nenehne uporabe družbenih omrežij in nekritično uporabo številnih tehnoloških novosti.

V številnih pogovorih mi mladina pripoveduje o svojih razmišljanjih o boljšem svetu za vse. Razmišljajo o bolj pravični in ekonomsko vzdržni ureditvi družbe, želijo si dolgoročno bolj čist in zdrav planet, skrbi jih kakovost pitne vode in zraka, ki ga dihamo, želijo ustvariti družino in vzgajati svoje otroke v odprti, varni in demokratični družbi. Večina jih vidi svojo prihodnost v Sloveniji. V tem se današnje generacije ne razlikujejo prav veliko od mladih naprednih Prekmurcev, ki so se na tej domačiji zbirali pred slabimi sto leti in o svojih pogledih na življenje pisali v glasilu Mladi Prekmurec.

V številnih temeljnih vrednotah so si današnja dekleta in fantje zelo podobni Destovniku – Kajuhu, Ferdu Godini, Antonu Ingoliču, Mišku Kranjcu, Antonu Vratuši in Otonu Župančiču, mladim intelektualcem tistega časa, tik pred izbruhom druge svetovne vojne.

Spomin na pomembne dogodke iz slovenske zgodovine je treba ohranjati in negovati, ob tem pa želim jasno in glasno obsoditi poskuse revidiranja slovenske zgodovine ter zlorabo teh tem v politične namene. Zato moramo mlade ozaveščati o pomenu prehojene poti, ki je vodila v samostojnost naše države in jim hkrati položiti na srce, da je mogoče probleme reševati drugače, ne le z oboroženimi spopadi.

Tako se bomo na najboljši možni način poklonili vsem tistim mladim in svobodomiselnim ženam in možem, ki so v vojnah prejšnjega stoletja dali največ kar so imeli – svoja mlada življenja. Veliko jih je bilo tudi iz vaših krajev, številni so se zbirali prav na Šiftarjevi domačiji, ki je bila znano zbirališče napredne prekmurske mladine in oporišče aktivistov Osvobodilne fronte.

Vanek Šiftar je bil del tiste generacije, ki je postavila temelje povojne obnove Slovenije, pa tudi del tiste generacije, ki je na svoji koži izkusila grozote vojne. A so se on in njegovi sodobniki, med drugimi akademik Anton Vratuša, še kako zavedali pomena pomiritve in sodelovanja med državami in narodi, ki so se še pred kratkim gledali skozi puškine cevi. Tako je nastala tudi plemenita zamisel Vrta spominov in tovarštva, ki še danes, preko njegovih naslednikov združenih v Ustanovi dr. Šiftarjeva fundacija, širi uveljavljanje njegovega svobodoljubnega in humanističnega poslanstva.

Vrt je pomnik, opomin in spomin. Ali kot je zapisal njegov ustanovitelj dr. Vanek Šiftar: »Vsem mrtvim borcem proti fašizmu in nacizmu v večni spomin, živim v stalni opomin.«

Letos obeležujemo Kajuhovo leto, ki je z vrsticami pesmi »Bosa pojdiva, dekle, obsorej« trajno zapisan v Vrtu spominov in tovarštva. Leto pesnika, ki je pustil veliko strani nepopisanih, ker je pod streli okupatorja umrl star komaj 21 let. Naj zaključim z njegovim verzom:

*Tako pa še živimo,
čeprav nas je milijon samo,
zdahnili bi, da ne trpimo
z uporno, dvignjeno glavo!*

Hvala.